

Hvor er de mange reformer som politikerne taler om?

Børsen den 1 december 2022

Danske politikere taler jævnligt om, at det nu er tid til at gå reformamok samt behovet for store økonomiske reformer med bred opbakning. Som fagøkonom kan man næppe være uenig i, at der er behov for væsentlige reformer for at få produktiviteten op og væksten i gang. Politikere påstår dog også typisk, at der er gennemført mange reformer de senere år, som vi som fagøkonomer har svært ved at få øje på. Forklaringen ligger i, hvad der belønnes i politik versus i den virkelige økonomi. Baggrunden for reformdiskussionen i politik findes i behovet for at finansiere de stadigt stigende offentlige udgifter. Kuren mod problemet har i mange år været reformer, der øger danskernes samlede arbejdsudbud, da den ekstra indkomst fra det ekstra arbejde kan beskattes.

En række reformer har netop det sigte at øge arbejdsudbuddet, men på trods af dem viser internationalt sammenlignelige data fra The Penn World Tables, at det samlede antal arbejdstimer faktisk faldt ca. 5 pct. mellem 1999 og 2019. Til sammenligning steg arbejdsudbuddet i fire af vores fem økonomiske nabolande. Baggrunden for diskussionen blandt økonomer er derimod behovet for at hæve produktiviteten og få gang i den sløve danske vækst. Mens svenskerne i 20 år samlet er blevet 39 pct. rigere, 37 pct. mere produktive pr. arbejdstime og har fået 29 pct. større privatforbrug, er de samme tal 23, 29, og 7 pct. i Danmark.

Som vi har dokumenteret adskillige gange på denne plads de senere år, følger den danske økonomi ganske enkelt ikke med vores nabolande eller andre sammenlignelige økonomier.

Leder man efter en forklaring på problemet kan man med fordel søge i det forskningsfelt, der ofte enten kaldes "public choice", politisk økonomi: Det politiske spil indebærer, at politikere belønnes for at få så mange fingeraftryk som muligt på den førte politik og aftalerne bag, på hvor mange indrømmelser de kan få fra politiske modstandere, og hvor præcist man kan se politikens umiddelbare vindere.

Det ses tydeligst, hver gang danske politikere kommer ud fra forhandlingslokaler og stolt fortæller om indrømmelser og deres aftryk på de reformer, der er forhandlet.

For økonomer handler hele problemet i stedet om, hvilke konsekvenser de politiske reformer har. Antallet af såkaldte reformer, der gennemføres, er enten ligegyldigt eller et decideret problem for mange virksomheder, når en lang række små politiske beslutninger bidrager til, at den førte økonomiske politik bliver omskiftelig og uigennemskuelig.

Problemet, der ikke mindst har været tydeligt i efterårets valgkamp, er, at logikken i moderne dansk politik modarbejder den type reformer, som dansk økonomi har dramatisk brug for.

Landets virksomheder og borgernes økonomi svækkes internationalt, så længe dansk politik ikke belønner reformer, der virker.

Christian Bjørnskov